

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. oktober 2009
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2009-792-1029
Dok.: MSP40716

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1255 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. september 2009. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Brian Mikkelsen

/

Jens-Christian Bülow

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1255 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes oplyse antallet af gange, hvor kvinder klædt i burka har vidnet i danske retssale samt oplyse hvilke retningslinjer, der iagttages for at sikre, at nævninge og dommere m.v. kan se vidners ansigt og ansigtsudtryk.”

Svar:

På Justitsministeriets forespørgsel har Domstolsstyrelsen oplyst, at domstolene ikke registrerer, i hvor mange tilfælde vidner har været iført burka i retten.

Ifølge retsplejelovens § 181, 1. pkt., skal retten forvise sig om vidnets identitet inden afhøringen, men retsplejeloven indeholder ikke udtrykkelige regler om, hvorvidt dommere, nævninge og domsmænd skal kunne se vidners ansigt og ansigtsudtryk under en vidneafhøring.

Det er dog et grundlæggende princip i retsplejen, at bevisførelse skal foregå umiddelbart for den eller de personer, som skal træffe afgørelse i retssagen (bevisumiddelbarhedsprincippet). Formålet er at sikre retten det bedst mulige grundlag for at vurdere bevisførelsen og træffe afgørelse. Ved afhøring af vidner er kernen i bevisumiddelbarhedsprincippet derfor, at den eller de personer, som skal træffe afgørelse, kan se vidnet.

Princippet om bevisumiddelbarhed er dog ikke til hinder for, at et vidne kan afgive forklaring, uden at dommere og nævninge mv. kan se vidnet, hvis dommeren konkret vurderer, at det er forsvarligt.

Retsplejeloven indeholder i den forbindelse udtrykkelige regler om, at retten undtagelsesvist kan tillade, at et vidne afgiver vidneforklaring uden at møde for den dømmende ret.

Retten kan således beslutte, at vidneforklaring i stedet skal afgives for den byret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt, jf. retsplejelovens § 174, stk. 1. Afgives vidneforklaring for en anden ret, vil tilførsler til retsbogen om forklaringen kunne benyttes som bevismiddel under hovedforhandlingen ved den dømmende ret, hvor tilførslen da skal oplæses, jf. retsplejelovens § 871, stk. 2, nr. 3. Vidneforklaringen vil således indgå i sagen for den dømmende ret i form af en retsbog.

Retten kan endvidere bestemme, at vidneforklaring skal afgives telefonisk, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at forklaringen afgives i retten eller via videoforbindelse, og afgivelse af forklaring telefonisk findes forsvarlig, jf. retsplejelovens § 174, stk. 2 og 3, der er sat i kraft med virkning fra den 1. oktober 2009. Disse bestemmelser blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 på baggrund af et forslag fra Retsplejerådet i betænkning nr. 1401/2001. Det fremgår bl.a. af betænkningen, at telefoniske afhøringer efter Retsplejerådets opfattelse er et væsentligt ringere bevismiddel end en afhøring i retten, da man ikke kan se den, der afhøres, og det derfor er meget vanskeligere at bedømme forklaringen. Retsplejerådet konkluderede, at retten bør være meget tilbageholdende med at tillade telefoniske afhøringer i straffesager. Hvis der er tale om en forklaring af afgørende betydning for sagen, vil telefonisk afhøring ikke skulle kunne finde sted i straffesager og i civile sager kun med parternes samtykke, jf. betænkningen s. 367 f.

I overensstemmelse med Retsplejerådets overvejelser om bevisumiddelbarhedsprincippet's betydning for afhøring af vidner må det således antages at have undtagelsens karakter, at der i straffesager afgives vidneforklaringer uden at dommere, nævninge og domsmænd har mulighed for at se vidnets ansigt og ansigtsudtryk.

Regeringen har som bekendt besluttet at nedsætte en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe om burka og anden lignende beklædning. Arbejdsgruppen skal belyse en række forhold omkring brugen af burka og anden religiøst betinget beklædning, der slører den enkeltes identitet, og på baggrund heraf overveje mulige initiativer for at begrænse problemet. I den forbindelse vil spørgsmålet om afgivelse af vidneforklaring også kunne indgå.